

PRIJEDLOG PROGRAMA HRVATSKOG KONJOGOJSTVA

I. Marohnić

Proslav

Konji su imali uvijek značajnu ulogu u životu čovjeka. No, ta uloga se mijenjala od pretežito radnog, do danas, pretežito športsko-rekreacijskog konja. Broj se također mijenjao od maksimalnog broja kada su dominirali radni konji do danšnjeg koji se u razvijenim zemljama stabilizirao na oko 10% od maksimalnog broja. Dominiraju športsko rekreacijski konji, a radni konji su ostali malobrojni i uglavnom egzistiraju kao zaštićene autohtone pasmine u državama nastanka.

Hrvatska je poslije I. svjetskog rata imala čak 38 velikih privatnih ergela i bila je, zbog svojih prirodnih poljoprivrednih pogodnosti, veliko uzgojno područje. Padom Austro Ugarske monarhije nova personalna i ugovorna državna zajednica uništavala je sustavno hrvatsko plemstvo, a poslije II. svjetskog rata i sve što je privatno, tako se broj kvalitetnih konja u tzv. društvenom sektoru kao neuspjelim nasljednikom sveo na simboliku onih ergela koje su nasljeđene od hrvatskog plemstva.

Republika Hrvatska donedavno je imala veliki broj konja, uglavnom radnih (95%), ali je brzom mehanizacijom ratarstva i ratom, taj broj smanjen i još uvijek se smanjuje.

Broj športskih i rekreacijskih konja raste kako u relativnom tako i u apsolutnom broju. Veličina stada se sporo mijenja iz socijalnih razloga i zbog ratnih pustošenja.

Broj, odnosno struktura vlasništva konja iz tzv. društvenih ergela također se brzo mijenja u korist porasta kvalitetnih konja u privatnom vlasništvu što je pozitivni proces u hrvatskom konjogojstvu.

*Pasmine konja u Hrvatskoj***1. Hrvatske autohtone pasmine**

1. 1. Lipicanac

Priznata svjetska pasmina u Republiku Hrvatsku uvezena je 1806. godine. Toliko se uvriježila u narodnom i ergelskom uzgoju uz precizno vođene

Ivan Marohnić, dipl. ing. agr. Stupnička 14, Zagreb
Voditelj programa konjogojstvo pri HSSC do 1. listopada 1997. godine

podatke da je možemo smatrati poluautohtonom hrvatskom pasminom. Linija Tulipan je stvorena u Cabuna na imanju grofa Jankovića.

Lipicanac je višenamjenski konj. Kod nas se najviše uzgajao kao radni konj, ali tu funkciju danas gubi i uglavnom se uzgaja kao športsko-rekreacijski i paradni konj. Sastavni je dio duše i folkloru nizinskog dijela Istočne Hrvatske. Uzgojni cilj nije se bitno mijenjao. Pažljivim i stručnim uzgojem stvoren je lijep, izdržljiv, temperamentan, poslušan i plemenit konj. Raširenost i višestruka namjena stvorili su osam linija pastuha i petnaest rodova kobila.

Lipicanac se uzgaja u čistoj krvi, a dopušteni su samo smišljeni i ciljani meliorativni zahvati za oplemenjivanje ili popravljivanje nekih osobina putem arapske pasmine.

Matično knjigovodstvo određeno je pravilnikom, a u rodovnik se upisuje pet generacija. Godine 1986. matični uzgoj lipicanaca je zatvoren, tako da se danas "pravim" lipicancima smatraju grla koja su do te godine imala pet punih generacija u rodovniku.

Lipicanac je kasnozrela pasmina i prema pravilnicima više puta se vrši odabir i ocjenjivanje. Populacija u Hrvatskoj je svedena na 177 ergelskih grla i 199 grla u uzgoju, što je kritična masa i potrebna je zaštita ove pasmine.

Žigovi:

1. Ergela Đakovo

- na lijevom butu slovo "Đ"
- na lijevom sedlištu slovo "H", ispod slova dvo ili troznamenasti broj

2. U narodnom uzgoju

- slovo "H" na lijevom butu, ispod njega simbol hrastovog lista, a ispod dvo ili troznamenasti broj

1. 2. Hrvatski Posavac

Autohtona je pasmina konja i upravo je u tijeku dokazivanje autohtonosti pasmine i njeno puno priznavanje u svjetskim registrima. Do sada je radom stručnjaka HSSC-a i Saveza uzgajivača Hrvatskog posavca izvršena evidencija grla (cca 2500 komada konja). Nakon toga pristupili smo odabiru (selekciji) grla za matično stado cca 800 komada koji su upisani u predknjigu kobila i pastuha.

Jednom dijelu grla ispitane su krvne grupe čime je dokazana specifičnost pasmine kao zasebne i autohtone. Ustanovili smo standarde i pravilnike. Uzgojno područje je Sisačko-moslavačka županija. Svi konji su u privatnom

vlasništvu, a okoliš u kojem su stoljećima nastajali ostaje zaštićeno područje. Jedini problem održavanja broja bit će bitno smanjivanje broja, jer su izgubili svoju funkciju radnog konja. Selekcija se vrši putem pastuha kao masovna selekcija, a pojedinačna putem kobila. Potrebna je izrada još nekih pravilnika.

Žig izgleda ovako:

H – slovo H označava Hrvatsku

– simbol potkove i spermatozoida

127 – redni broj

Tablica 1. - KOBILE PASMINE HRVATSKI POSAVAC OCIJENJENE OCJENAMA 8, 9 I 10 ČIJI SE OKVIRI NALAZE UNUTAR SREDNJEG RAZREDA (NAJBЛИŽE PROSJEČNOM GRLU) (N=83)*

Obilježje	Visina grebena -štapa- (cm)	Visina grebena -vrpca- (cm)	Visina križa (cm)	Dužina trupa (cm)	Dubina prsa (cm)	Širina prsa (cm)	Opseg prsa (cm)	Širina sapi (cm)	Dužina sapi (cm)	Opseg cjevanice (cm)
Srednja vrijed.	143	155	144	154	69	47	192	56	50	21
Granice prosječ. razreda	142-144	152-157	142-147	152-155	67-72	44-49	189-191	55-57	48-53	19,5-21,5

* podaci su prvi puta objavljeni i obrađeni u Izvješću hrvatskog konjogojstva od 1995. po istom autoru

Tablica 2. - BIOMETRIČKI PODACI 20 PREMIRANIH PASTUHA PASMINE HRVATSKI POSAVAC

Obilježja	Visina grebena -štapa- (cm)	Visina grebena -vrpca- (cm)	Visina križa (cm)	Dužina trupa (cm)	Dubina prsa (cm)	Širina prsa (cm)	Opseg prsa (cm)	Širina sapi (cm)	Dužina sapi (cm)	Opseg cjevanice (cm)
Srednja vrijed.	149,25	163,35	151,3	156,5	75,45	55,7	207,45	63,15	55,85	22,4
Granice prosječ. razreda	143-154	155-170	145-155	144-168	67-82	46-62	190-223	54-68	46-61	21-24

1. 3. Ostali hladnokrvni konji u Hrvatskoj

Hrvatski hladnokrvni konji, velika je skupina konja i tvore nadpolovičnu većinu konja u Republici Hrvatskoj. To su križanci raznih hladnokrvnih pasmina uglavnom pod utjecajem belgijskih, francuskih, austrijskih i mađarskih pasmina.

Pojedinačno su rasprostranjeni po cijeloj Hrvatskoj, a većina konja nalazi se u Moslavini i ne služe više za rad već završavaju kao konji za meso.

Dopušteno je korištenje svih licenciranih pastuha hladnokrvnih konja za masovnu selekciju.

Žig izgleda ovako:

H

- simbol čekića

127

1. 4. Hrvatski toplokrvni konji

Hrvatski toplokrvni konji su križanci toplokrvnih konja u Hrvatskoj. Sve se više pojavljuju konji lijepe i plemenite građe, privrženi držaocima i namjeni zbog koje su križani. Uglavnom su rekreacijski jahači konji.

Tablica 3. - KOMBINACIJE KRIŽANJA U POSTUPKU NASTAJANJA HRVATSKOG TOPLOKRVNOG KONJA

	A.H. Ahatektinski konj	A. Arapski konj	E.P. Engleski punokrveni konj	T.R. Trakener	H.O. Holstein	H. Hanno- verenac	W. Westfalac	To. Hrvatski toplokrvni konj
L. Lipicanac	To.	To.	To.	To.	To.	To.	To.	To.
H:K Hrvatski kasač	To.	To.	To.	To.	To.	To.	To.	To.
To. Hrvatski toplokrvni konj	To.	To.	To.	To.	To.	To.	To.	To.

Žig do sada označavanih konja pasmine Hrvatski toplokrvni konj:

H

127

Žig koji predlažem za označavanje pasmine Hrvatski toplokrvni konj

H

T

127

1. 5. Hrvatski preponski konj (S - sportski konj)

Kako su u Republiku Hrvatsku uvezene razne pasmine konja za preponske sportove, a nisu uvezeni i kvalitetni pastusi zbog malog uzgoja to su oni

medusobno pareni kao istonamjenski konji. Birani su za pripuste kvalitetniji pastusi. Njihovo je porijeklo potrebno dalje voditi ako su preci punog porijekla. Zato predlažem da se kao takvi primaju prema sljedećim shemama križanjima:

* HPK - Hrvatski preponski konj

	H Holstein	HO Hanoveranac	W Westfalac
A Arapski konj	HPK	HPK	HPK
AH Ahaltekinac	HPK	HPK	HPK
T Trakenac	HPK	HPK	HPK
EP Engleski punokrvnjak	HPK	HPK	HPK

Prijedlog žiga za označavanje Hrvatskog preponskog konja

H

S

127

1.6. Plemeniti konji u Republici Hrvatskoj - oplemenjivači

a) Arapski konj

Ima dugu tradiciju uzgoja, ali broj konja nije se proširivao i vrlo je varirao. Danas u Hrvatskoj ima oko 70 grla s punim podrijetlom. Polovina su vlasništvo Ergele Višnjica, a polovina u privatnom vlasništvu, vrlo heterogeni po podrijetlu. Konji se drže uglavnom kao uzgojni, a u radu se rjeđe ispituju na galopskim i preponskim trkama. Arapski konj je višenamjenski konj, vrlo plemenit. Krvne grupe nisu ispitane. U tijeku je osnivanje udruge uzgajivača. Potrebno je uvesti po linijama više kvalitetnih pastuha i napraviti Pravinik o radu i vrednovanju navedene pasmine. U svijetu postoji svjetsko udruženje za uzgoj arapskog konja WAHO.

Matične knjige vode se u pet generacija, ali su nesređene i samo jedan broj upisan je u centralnu matičnu kartoteku.

Pored lijepe glave, tijela i plemenitosti traži se visina od 148-153 cm.

U ovu grupu kod nas ubrajamo zbog malog broja punokrvne arape, šapija arape, kao i arapske konje raznog podrijetla po državama.

Žig ove pasmine izgleda ovako:

H

- simbol srca

127

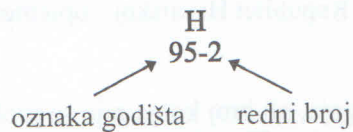
b) Engleski punokrvnjak

Vodi podrijetlo od arapskih pastuha i engleskih kobila. Uzgajaju se u čistoj krvi oko 200 godina od kada se vodi posebna knjiga engleskih punokrvnjaka (Studbook). Zbog svoje vrijednosti koristi se kao meliorator za popravku mnogih drugih toplokrvnih pasmina. U Republici Hrvatskoj ima oko 80 grla engleskog punokrvnjaka i svi su u privatnom vlasništvu. Među njima ima izrazito kvalitetnih grla i potrebno je uvesti pastuhe za daljnje poboljšanje populacije. Izrazito je športski konj i upotrebljava se za galopski šport (lakši tip) i preponski (robusniji tip). Matični list vodi se u pet generacija, a uzgojna vrijednost potvrđuje se samo na galopskim trkama i preponama. U tijeku je osnivanje udruženja engleskih punokrvnjaka. Krvne grupe kod nas uzgojenih grla nisu ispitane. Nisu svi upisani u matične knjige HSSC-a.

Engleski punokrvnjaci obično se ne žiguju već ih opisujemo i prema opisnim listama i evidentiramo. Predlažemo da se žiguju, jer broj raste, a savez uzgajivača ne kontrolira dovoljno populaciju.

Potrebno je prevesti i uvažiti pravilnike iz domicilnog uzgoja.

Žigovi za Engleskog punokrvnjaka
- lijeva strana

c) Trakenac

Plamenita pasmina nekad uzgajana za potrebe vojske kao višenamjenski konj što je bio razlog njegovom brojčanom smanjenju. U zadnje vrijeme ponovno raste interes za tu pasminu konja. U Republici Hrvatskoj postoji registriran Savez uzgajivača trakenerskih konja (CROAT). Navedeni Savez svojim je uzgojem izravno povezan sa središnjim uzgojem u Njemačkoj. Danas imamo oko 50 konja i uglavnom su u privatnom vlasništvu. Svi konji trakenerske pasmine imaju ispitane krvne grupe, a uzgoj se vodi prema internacionalnim pravilima, a Republika Hrvatska zadovoljava istim pravilima i jedna je od šest članica koje imaju punopravno pravo uzgoja i žigovanja priznato od središnjeg matičnog uzgoja u Njemačkoj.

Žig kojim se označavaju konji trakenerske pasmine u Republici Hrvatskoj

T

⌣ - starokršćanski znak (a inače znak rogovlja)

127

d) Ahaltekinac

Ahaltekinac je također plemeniti konj (oplemenjivač). Nedavno je uvezen u Hrvatsku tako da imamo i tu vrijednu pasminu koja je porijeklom iz daleke Azije. Navedeni nukleus može poslužiti kao oplemenjivač svih postojećih polukrvnjaka i raznih uporabnih križanaca za sport.

Širenje uzgoja ovisit će o interesu vlasnika.

Nemamo kriterij žiga, jer su sva grla uvezena i do sada nismo imali slučaj žigovanja.

1.7. Kasači konji

Hrvatski kasač

Skoro svi kasači nose imena nacionalnih država zato jer su nastali od tri poznate kasačke pasmine konja. Orlovskog kasača ima samo u tragovima u rodovnicima naših kasača, jer je zaostao u brzini i danas se upotrebljava kao paradni konj. Nordijski kasač (francuski), uglavnom je nastao za duže kasačke staze, kasnozrel. Hrvatski konji ga imaju u svojim rodoslovljima 2-5%. Američki kasač tvori toliko krvi hrvatskih kasača da možemo reći da je Hrvatski kasač skoro čisti Američki kasač. U Republici Hrvatskoj ima oko 100 grla i izrazito su športski konji. Jedini način ispitivanja njihove vrijednosti su uspjesi na trkama kako po istrčanom vremenu, tako i po zarađenom novcu. U Hrvatskoj postoji udruženje uzgajatelja i športaša, a potreban je uvoz dvije linije pastuha radi bržeg napretka. Kasači imaju perspektivu, jer su to konji koji pored galopera pune hipodrome publikom. Konji se takmiče po pravilima i propozicijama za pojedine trke.

Žig koj im se označava pasmina

H

- simbol točka

127

1. 8. Turnirski konj i u Hrvatskoj

Turnirski konji u Hrvatskoj imaju dugu tradiciju, a uzgoj počiva uglavnom na uvozu više pasmina uporabnih polukrvnih konja.

a) Holstein

Introducirani su u Hrvatsku prije 15 godina. Danas ima oko 30 grla domaćeg uzgoja bez uredno vođenog podrijetla, uglavnom iz razloga što su uvezena grla manje vrijednosti i što se u uzgoju nisu koristili licencirani pastusi te im se ne priznaje rodoslovlje od matičnog saveza. Istima je potrebno žigovanje i opis hrvatskim znacima i izdavanje domaćih rodovnika nakon ispitivanja krvnih grupa, kako uzgoj ne bi iščezao. Pored toga imamo vrlo vrijednih primjeraka direktno uvezenih sa punim podrijetlom. Krvne grupe u domaćem uzgoju nisu provjerene, isti konji se uglavnom upotrebljavaju na manje značajnim trkama i skromnih su rezultata.

Žigovi za Holstein pasminu konja u Republici Hrvatskoj

H

- za uporabu holstein žiga potrebna je suglasnost uzgojnog centra u Njemačkoj

127

1.9. Hanoveranac

Pasmina nije brojčano zastupljenija. U Hrvatskoj ima svega 10-tak konja ove pasmine. Sportski je preponski konj. Uvezen je iz Njemačke i Slovenije.

1.10. Vestfalac

Je također preponski (tropirski) konj uvezen u Hrvatsku iz Njemačke, također preponski konj zastupljen u malom broju i teško se održava u čistoj krvi.

1.11. Poni konj i u Hrvatskoj

Različitog su podrijetla, autohtonih nižih tipova gde po svjetskim standardima možemo svrstati i neke Hrvatske posavce, zatim bosanski brdski konj, Haflinger, Šetlandski poni i dosta drugih nižih tipova i pasmina.

Žig za označavanje poni konja u Republici Hrvatskoj

H

P

127

HSSC uzgajatelji

HSSC je ovlašten za vođenje uzgojno-seleksijskog rada od Vlade Republike Hrvatske 24. kolovoza 1994. godine. Tom Uredbom HSSC je uspostavljen kao specijalizirana ustanova za poslove odabira u stočarstvu i poljodjelstvu. Ova odluka objavljena je u Narodnim novinama broj 63 od 31. kolovoza 1994. godine.

Prema ovoj Odluci djelatnost HSSC-a sastoji se u provođenju odabira, izdavanja rodovnika, vođenju knjiga, priprema izložbi, smotri i prikazivanje životinja na svim manifestacijama u inozemstvu i tuzemstvu.

U konjogojstvu:

- Organizira tečajeve za uzgajatelje i to uglavnom za uzgoj, držanje i selekciju konja,
- potpomaže uzgojne trke i nagrađuje,
- pomaže sve gojidbe i uzgajatelje u udrugama i savezima,
- provodi odabir nad pojedinim životinjama prema njihovim mjerljivim rezultatima što odgovara performance testu, odnosno pojedinačnoj selekciji,
- provodi i tzv. rodoslovnu selekciju, a to je usporedba svih predaka i srodnika, dakle po rodovima i linijama, kao i po potomcima (progeni test),
- razrađuje parametre i mjerljive indekse radi usporedbe životinja i obrade podataka metodama BLUP i Linear scoring,
- vodi nadzor nad krvnim grupama licenciranih pastuha, odnosno vrijednih životinja.
- stručno pomaže izdavanje i izlaženje periodične stručne literature za informiranje uzgajatelja,
- pomaže da svaki pozitivni rad dostojno prezentira, računajući na takmičarski duh i ljudsku taštinu što motivira uzgajatelje.

HSSC pomaže u svim aukcijskim prodajama i posredovanjima što držaoce najviše zanima kao krajnji cilj vrednovanja njihovog ukupnog rada, truda i znanja.

Potiče razvoj i usmjeravanje konjogojstva putem sugestija kod davanja kredita.

Pomaže pri uvozu kvalitetnih rasplodnih grla.

Pomaže pri ocjenjivanju i što realnijem vrednovanju prema kriterijima pasmine u domicilnom uzgoju.

Praktični rad na terenu

Svi konji u Republici Hrvatskoj obilježavaju se vrućim žigom koji uglavnom sadrži slovo "H" - Hrvatska, znak ili simbol pasmina i arapskim brojem. Svi znakovi donosit će se prema prijedlogu HSSC-a, a u suglasnosti s uzgojnim savezima.

Sve što nije navedeno u Zakonu o stočarstvu, Programu o konjogojstvu i Ugovorima između HSSC-a i uzgajatelja, regulirati će se pravilnicima.

Pravilnici

Svi pravilnici moraju se uskladiti i trajno usklađivati sa pozitivnim državnim zakonima, a istovremeno prilagoditi pravilnicima uzgoja iz svijeta čijim asocijacijama težimo. Pravilnici služe unapređivanju vođenja i uzgoja konjogojstva. Njima se određuje minimum odredbi za vođenje uzgojnih knjiga, osiguranje identiteta svih konja unešenih u uzgojne knjige.

Uzgojna vrijednost (UV) jednog konja ocjenjuje se prema pravilniku koji definira vanjske osobine i pasminske standarde i prema rezultatima u radu i sportu, kao i prema potomstvu. Datum rođenja mora biti u skladu s datumom oplodnje, a za godinu starosti priznaje se godina u kojoj je grlo oždrebjeno.

Ocjenjivanje

Može biti međunarodno, državno, unutar saveza ili mješovito. Ocjenjuje se vanjski izgled, prirodne sposobnosti i rezultati u radu kao i vrijednost prema roditeljima.

Upis u uzgojne knjige

Novorođeno ždrijebe prijavljuje se dok je još pod majkom, opisuje se i unosi u knjigu ždrebadi, i može mu se izdati potvrda o porijeklu. Kad grlo odraste, žiguje se, izdaje mu se rodovnik i unosi se u uzgojnu knjigu kobila ili pastuha, a unos se vrši prema kriterijima određenim u pravilniku uzgojnih knjiga za pojedinu pasminu.

Uzgojnu potvrdu može izdavati Savez ili HSSC po strogo određenim pravilima, a rodovnik izdaje samo HSSC.

Svi naprijed navedeni elementi čine program jedne pasmine ili u cjelosti svih pasmina, a svi moraju sadržavati uzgojni cilj, radni ispit, selekcijske kriterije, opseg populacije i kategorizaciju populacije.

HSSC, uzgojni savezi i udruge

Zajedno dogovaraju provedbu uzgojnog programa, provode savjetovanja uzgajatelja, usklađuju vođenje uzgojnih knjiga, osiguravaju identifikaciju konja unešenih u uzgojne knjige. Usklađuju izdavanje potvrde o porijeklu i rodovnika.

Određuju područje djelovanja pojedinih uzgojnih saveza.

Uzgojni program - širi pojmovi

Uzgojni program je skup pravila i postupaka koji zajedno djeluju pozitivno na ukupan uzgoj konja u Republici Hrvatskoj i propisuje sva opća pravila za ocjenjivanje vanjštine, radnih ispita, procjena uzgojne vrijednosti, selekcije, kao i stupnja odabira nad pojedinim pasminama, a posebno propisuje odnose prema pojedinim savezima i pasminama kao i njihove uzgojne ciljeve.

Ocjenjivanje konja

Ocjenjuju se samo konji koji se nalaze u središnjoj matičnoj evidenciji (SME) HSSC-a.

Konji se ocjenjuju na izložbama, neposredno pred aukcije, na radnim ispitima, a za pojedinu pasminu pravilnicima se određuju ocjene i kategorizacije za pojedine pasmine prema svjetskim standardima i zahtjevima.

Rezultat ocjenjivanja prosječna je ocjena svih članova komisije, jednako pravno i izračunava se na jednu decimalu. Svi konji predvođeni pred komisiju moraju biti zdravi i plodni, a svaki mora imati potvrdu da je slobodan od IAK-a, koja ne smije biti starija od 15 dana.

Ocjena pastuha provodi se na više načina. Pastuhe manje vrijednih pasmina ocjenjuju stručne komisije formirane od općinskih i županijskih predstavnika i uzgojnih saveza. Za ocjenjivanje svjetski vrijednih pasmina konja komisije moraju biti sastavljene od stručnih ljudi uzgojnog saveza, voditelja uzgoja i stranih predstavnika matičnog saveza.

Ocjene koje se ispisuju su:

1. priznat za pripust, 4 i 5
2. nije priznat, 1
3. priznat samo za vlastite potrebe uzgajatelja, 2
4. ograničeno priznat (obično za mladog pastuha uz navođenje broja kobila za sezonu opasivanja), 3.

Odluka komisije obznanjuje se pismeno. Na odluku komisije vlasnik se može žaliti u propisanom roku, a žalbu rješava viša komisija.

Ispit sposobnosti - radni ispit

Svaki savez mora imati pravilnik kojim se provodi ispit sposobnosti, a koji mora biti usklađen s istim uzgojem u svijetu tj. u FEI-u.

Vrsta uzgojnih knjiga

Vodimo slijedeće uzgojne knjige:

1. Matična knjiga kobila
2. Matična knjiga pastuha
3. Prigojna knjiga ždrebadi

Matične knjige vode se posebno po programima i pasminom. Upis u matične knjige se vrši nakon što je bez ikakve sumnje ustanovljena kakvoća prema kriteriju, odnosno pravilniku te pasmine. Upis u matične knjige s brojem knjige mora biti naznačen u rodovniku. Uzgojni savez može tražiti brisanje nekih grla iz matične knjige, ako jedan od predviđenih uvjeta nije ispunjen. Vlasnik na takav zahtjev ima pravo prigovora što potom prosuđuje zajednička viša komisija saveza i HSSC-a.

Izdavanje potvrde o podrijetlu

Izdavanje slijedi ako su ispunjeni svi uvjeti kao i za rodovnik, odnosno, ako su oba roditelja unesena bez prigovora u matične knjige do rođenja ždrebeta, te ako su podaci o ždrebljenju uneseni, odnosno prijavljeni u roku od 30 dana od dana ždrebljenja. Identifikacija ždrebeta je dok je uz nogu majke (sisanče), a najkasnije do 6 mjeseci od ždrebljenja.

Za izdavanje bilo kojeg dokumenta držaoc mora imati ugovor sa Centrom ili indirektno preko saveza, a ugovor je važeći ako su podmirene sve obveze prema Centru ili savezu. Za izdavanje Potvrde o podrijetlu ili rođenju moraju biti svi podaci koji su naznačeni u matičnoj knjizi za odrasla grla. Otac i majka novorođenog grla za koje se izdaje potvrda o podrijetlu moraju biti pozitivno ocijenjeni.

Identifikacija grla

Identifikaciju grla vršimo putem slijedećih podataka:

1. Spol, opis, boja i znakovi.
- Životni broj sastavljen je od devet brojki.
2. Dodjeljen životni broj koji se tvori od šifre pasmine (dvoznamenkasti broj), tekućeg broja kojim je konj žigovan (pet znamenki) i broja kalendarske godine rođenja (zadnja dva broja godišta).

Pravilnik o upisnim knjigama

Propisuje samo minimalne podatke koji se moraju voditi za dotičnu pasminu, a najčešće sadrže:

1. ime i adresu uzgajatelja i vlasnika grla,
2. datum pripusta, začeca,
3. datum rođenja, spol, boju i važne oznake (znaci i zvrkovi),
4. životni broj,
5. selekcijska oznaka i broj,
6. podatke o roditeljima,
7. u rodovnik upisane tri, četiri ili pet generacija predaka već prema propisu dotičnog svjetskog udruženja,
8. datum izdavanja Potvrde o podrijetlu ili Rodovnika koji se izdaje samo jednom u životu grla ili naznačen duplikat nakon provedene procedure nestanka prvog dokumenta,
9. ocjena vanjštine, posebno za konje kojima ljepota čini važnu osobinu,
10. rezultati radnog ispita ili najbolji plasman na klasnim trkama,
11. izložbeni i premijski uspjesi, ukoliko su važni i vezani za kakvoću grla,
12. podaci o oplodnji i potomstvu o kobilici i pastuhu sa životnim brojem,
13. svi podaci koji čine uzgojne vrijednosti,
14. unose se sve važne promjene podataka,
15. izlučenje i razlog izlučenja,
16. krvne grupe,
17. reprodukcijski podaci.

Poticajne mjere i premijski sustav

Danas je u Hrvatskoj nepravilno postavljen tako da se premiraju konji manje vrijednosti i plemenitosti. Potrebno je uvesti premijski sustav za sve čistokrvne konje plemenitih i sportskih pasmina svake godine, a za manje plemenite i autohtone uvesti premijski sustav samo za određeni broj najboljih grla.

Primljeno: 15. 4. 1998.